

GRE1405 (Gresk lyrikk): eksamen, våren 2022 (7. juni 2022) Sensorveiledning

Emnebeskrivelse: <https://www.uio.no/studier/emner/hf/ifikk/GRE1405/index.html>

I dette emnet ble det gitt en innføring i gresk lyrikk med fokus på arkaisk lyrikk. Tekstlesning (oversettelse) ble kombinert med en innføring i lyriske versemål og relevante greske dialekter. I tillegg fikk studentene grunnleggende kunnskap om de historiske og sosiale forholdene som danner rammen for den greske lyrikken. Vi brukte Felix Budelmanns kommenterte tekstutgave *Greek Lyric: A Selection* (2018) og jobbet med utvalgte dikt av Sapfo, Alkaios, Alkman og Anakreon. Utover dette leste studentene noen kapitler fra *The Cambridge Companion to Greek Lyric* (2009) som bakgrunnslesning. Det var satt opp 7 dobbelttimer seminarundervisning og 5 dobbelttimer støtteundervisning i metrikk og språkhistorie. Av pedagogiske og faglige grunner skilte jeg ikke strengt mellom de to undervisningsformene (dvs. vi gjorde litt av alt i alle timer). Alt undervisningsmateriale (gjennomgåtte dikt, Powerpoint-presentasjoner, utdelingsark, og alt som hadde blitt sagt i timene) var eksamensrelevant med mindre noe eksplisitt hadde blitt markert som frivillig.

Eksamenen var en 4-timers skoleeksamen og bestod av tre oppgaver. I de første to oppgavene skulle studentene oversette to dikt som vi hadde gjennomgått i timene, bestemme deres forfattere, analysere deres versemål og (ved det første diktet) også uttale seg om dialekten. Den tredje oppgaven bestod av en langsvarsoppgave (komparativ tolkning) på omtrent 2 sider.

Sensuren ble gitt etter skjønn basert på henholdsvis riktighet og fullstendighet ved oppgaver 1 og 2, og kvalitet, originalitet og refleksjonsnivå ved oppgave 3.

Oppgave 1

Diktet som ble gitt som oppgave 1 var Sapfo 31 Voigt.

- Diktet skulle oversettes så presist som mulig til god og riktig norsk. Det er ikke mulig å gi et fasitsvar her fordi det ikke finnes «den ene» riktige oversettelsen. Stort sett kan man si at en god oversettelse er så bokstavelig som nødvendig og som fri som mulig. Som tommelfingerregel kan man også si at en oversettelse som ikke er korrekt i sitt målspråk av prinsipp ikke kan stemme.
- Her skulle dikterens forfatter (Sapfo) bestemmes.
- Her skulle dikterens versemål (den sapfiske strofen) bestemmes, og den første strofen skulle analyseres. I et godt svar fremheves det også at de viktigste byggeelementene ved aiolisk lyrikk (kretikus og korianbe) forekommer begge to i dette versemålet.
- Her skulle dikterens dialekt (den aioliske dialekten) bestemmes. De følgende dialektformene skulle forklares fra et lingvistisk perspektiv, og de tilsvarende formene i klassisk attisk skulle angis:
  - Linje 2 ἔμμεν' (= ἔμμεναι). Tilsvarende attisk εἶναι. Typisk aiolisk er infinitivendelsen -μεναι og gemination -μμ < *-σμη- (i stedet for erstatningsforlengelse som på attisk: εἶναι < *ἔσσ-ναι).
  - Linje 10 αὔτικα. Tilsvarende attisk αὐτίκα. Typisk aiolisk er at aksenten flyttes så langt framover som aksentreglene tillater det (barytonese).
  - Linje 11 ὄρημμ' (= ὄρημμι). Tilsvarende attisk ὄραω. Typisk aiolisk er manglende aspirasjon (psilosis), geminationen -μμ- og utvidet bruk av -μμ-konjugasjonsmønsteret.

Oppgave 2

Diktet som ble gitt som oppgave 2 var Anakreon 395 *PMG*.

- a) Diktet skulle oversettes så presist som mulig til god og riktig norsk (se ovenfor for kvalitetskriteriene).
- b) Også her skulle dikterens forfatter (Anakreon) bestemmes.
- c) Også her skulle dikterens versemål (anaklastiske ioniske dimetre blandet med rene ioniske dimetre i vers 5 og 11) bestemmes, og den første strofen skulle analyseres.

Oppgave 3

Den tredje oppgaven bestod av en langsvarsoppgave på omtrent 2 sider der studentene skulle drøfte en komparativ analyse av de to diktene. Det var stort sett overlatt til dem å avgjøre hva de satte sitt fokus på, men det var ønsket at de på et eller annet plan tok i betraktning disse punktene:

- a) Forholdet mellom diktenes forfattere og «jeget» i diktene. Her skulle det eldgamle spørsmålet om det er forfatterens stemme eller heller et imaginært «jeg» som taler i lyrikken drøftes. I et godt svar omtales dette spørsmålet på en reflektert og diskursiv måte (dvs. på en måte som tydeliggjør at studenten vet at det ikke finnes «det riktige svaret») og tar også sikte på den historiske dimensjonen ved problemet.
- b) Mulige fremføringskontekster. Her er det viktig at det kommer frem at studenten er klar over at arkaisk gresk lyrikk (sannsynligvis alltid) ble fremført, dvs. sunget og akkompagnert med musikk, delvis også kombinert med dans, og ofte i en eller annen konkret fremføringskontekst. I Anakreons tilfelle er den symposiastiske konteksten den som er mest sannsynlig, mens det er mye uklarhet rundt Sapphos mulige performative kontekster. Et godt svar knytter dette spørsmålet sammen med det forrige (se f.eks. Ulrich von Wilamowitz-Moellendorffs hypotese om at Sappho var en «lesbisk» skolelærer og at dikt 31 opprinnelig var et bryllupsdikt i anledning en av hennes elevers bryllup).
- c) Måten følelser blir fremstilt på i diktene. Når det gjelder Sappho 31, så er «jegets» kroppslige reaksjoner på piken hun ser/observerer avgjørende. I et godt svar sies det noe om at det finnes ulike måter å tolke disse reaksjonene på og at det er mye uenighet om dette i forskningen. Angående Anakreon 395, så er det særlig kontrasten mellom den første og den andre strofen som avgjør diktets preg: Det begynner med nostalgi for ungdommen (og frustrasjon over dens tap) og går etterpå over til dødsfrykt. Et godt svar knytter dette spørsmålet sammen med det forrige og tar også sikte på ulikheter som f.eks. «gending» (dvs. et kvinnelig «jeg» versus et mannlig «jeg»).

Prof. Silvio Bär

05.05.2022